บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี ซึ่งจะสรุปขั้นตอนผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2544
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน หน้าที่ความรับผิดชอบของครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นต่างกัน
2. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นต่างกัน
3. ครูที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบต่างกัน มีปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี จำนวน 275 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย ส่งแบบสอบถามทั้งหมด 275 ชุด ได้กลับคืน 275 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

เครื่องมือที่ใช้การศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี จำนวน 59 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยเรียงจาก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เครื่องมือนี้ผู้วิจัยได้นำไปหาความเที่ยงตรงโดยนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน พิจารณาให้ข้อเสนอแนะ และแก้ไขปรับปรุงแล้วนำไปทดลองให้กับครูที่มิใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน ได้แก่ ครูโรงเรียนมารีวิทย์ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อแล้วคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงกว่า .20 แล้วนำไปหาความเชื่อมั่น ปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .75 จึงสามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริงได้ทั้งหมด เพื่อนำมาวิเคราะห์ต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี โดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ไปขอความร่วมมือจากศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี เพื่อความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี และผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน 275 ฉบับ ไปยังครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ พร้อมแนบซองติดแสตมป์ส่งกลับคืนผู้วิจัย หลังจากนั้นอีก 3 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้รวบรวมแบบสอบถามคืน ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 275 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS/PC^{+} สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคำตอบในการศึกษาค้นคว้า และเพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว แล้วทำการแปรผลและนำเสนอเป็นตารางประกอบคำอธิบายความเรียง

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประสบการณ์การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

1.1 ในรอบ 5 ปี ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 57 ไม่เคยจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น มีเพียงร้อยละ 42 เท่านั้น ที่เคยจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

1.2 ในจำนวนครูที่เคยจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในรอบ 5 ปี พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 75 เคยจัดทำเพียง 1 – 2 ครั้ง

1.3 ในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น พบว่า ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 63 มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแบบการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริม

2. ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับดังนี้ การจัดทำสื่อการเรียนขึ้นใหม่ การปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริม การปรับปรุงและเลือกใช้สื่อการเรียน การจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติม และการปรับรายละเอียดของเนื้อหา

3. การเปรียบเทียบการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี จำแนกตามตัวแปรดังนี้

3.1 วุฒิทางการศึกษา พบว่า ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.2 ประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.3 หน้าที่และความรับผิดชอบ พบว่า ปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาปัญหา การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยขอเสนอผลประเด็นในการอภิปรายผลดังนี้

1. ปัญหาการพิจารณาหลักสูตรท้องถิ่นของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากช่วงนี้เป็นช่วงปฏิรูปการศึกษา ทำให้ครูมีการพัฒนาหลักสูตรมากขึ้นและตามพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 หมวดที่ 4 มาตรา 27 กล่าวถึงการจัดทำสาระของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน สังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจากการวิจัย พบว่า มีปัญหาทางด้านการปรับช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการใช้แหล่งเรียนรู้และแหล่งเรียนอยู่ห่างไกลจากโรงเรียน อาจเนื่องมาจากยังมีแหล่งการเรียนรู้ไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ศ.นพ.ประเวศ วะสี ที่กล่าวว่า การที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และมากเพียงพอ แต่ทว่าสังคมไทยก็ยังขาดแคลนสิ่งเหล่านี้ ทั้งที่ในมาตรา 25 ของพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งเรียนรู้เหล่านี้ทุกรูปแบบอย่างเต็มที่ (สานปฏิรูป ปีที่ 4 ฉบับที่ 47 กุมภาพันธ์ 2545) และอีกสาเหตุหนึ่งอาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนฝึกผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับนโยบายของกรมวิชาการ (2539, หน้า 1) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น สอดคล้องกับการดำรงชีวิต เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติจริง และเมื่อลงมือปฏิบัติจริง อาจทำให้ต้องใช้ช่วงเวลามาก เมื่อใช้เวลามากอาจส่งผลให้ครูผู้สอนไม่ทันตามแผนการสอน อังกูล สมคะเนย์ (2535, หน้า 136) ศึกษาสภาพและปัญหาการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้พัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ครูวิชาการโรงเรียนประสบปัญหาในการพัฒนาหลักสูตร ลักษณะการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริม คือครูผู้สอนไม่สามารถจัดทำแผนการสอนที่มีคุณภาพขึ้นใช้เองได้ และไม่มีความรู้ ความเข้าใจในรายละเอียดในการดำเนินงาน

1.2 ด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหาจากการวิจัย พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาด้านการกำหนดแบบเรียนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น อาจเนื่องมาจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ส่วนใหญ่ซื้อหนังสือจากโรงพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีขายทั่วไป ซึ่งหนังสือเหล่านี้อาจมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน แต่ถ้าโรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในลักษณะการปรับรายละเอียดของเนื้อหาเองแล้ว ก็จะทำให้โรงเรียนมีแบบเรียนที่เหมาะสมกับท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับพระราช

บัญญัติการศึกษา 2542 มาตราที่ 9 กำหนดให้สังคม ครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการศึกษา จึงทำให้มีการปรับรายละเอียดเนื้อหาได้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ กิตติพศ ศิริสูตร (2538, หน้า 185) ศึกษาการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัด สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่สนับสนุนส่งเสริมให้ครูนำภูมิปัญญาชาวบ้านในเรื่อง คติ ความคิด ความเชื่อ ศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี และการประกอบอาชีพของท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นในลักษณะปรับเพิ่มรายละเอียดเนื้อหา โดยการเชิญเจ้าของภูมิปัญญาชาวบ้านที่เป็นช่างฝีมือหรือช่างเทคนิคชาวบ้าน และนิมนต์พระสงฆ์มามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

1.3 ด้านการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อการเรียน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาด้านการจัดหาเจ้าหน้าที่ดูแลรักษา การขาดแคลนงบประมาณ การสนับสนุนจากผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครู ตลอดจนผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้อย่างจริงจัง ทุกวันนี้ในโรงเรียนส่วนใหญ่ ตำราเรียนยังคงถูกใช้เป็นเครื่องมือหลักในการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อังกูล สมคะเนย์ (2535, หน้า 136) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้พัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ครูวิชาการโรงเรียนประสบปัญหาการพัฒนาหลักสูตร ในลักษณะการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน คือไม่ได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณในการดำเนินงาน และไม่มีวิทยากรที่จะให้ความรู้ในเรื่องที่ต้องการ

1.4 ด้านการจัดทำสื่อการเรียนขึ้นใหม่ มีปัญหาคือขาดการส่งเสริมสนับสนุนในการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ในการจัดทำสื่อการเรียน ขาดงบประมาณและการสนับสนุนจากผู้บริหาร อาจเนื่องมาจากผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของเรื่องสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะเศรษฐกิจและวัฒนธรรมท้องถิ่น มุ่งเน้นงบประมาณสนับสนุนทางด้านอาหาร สถานที่ เนื่องจากเป็นสิ่งที่บุคคลภายนอกเห็นความเปลี่ยนแปลงชัดเจนกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพศ ศิริสูตร (2538, หน้า 187) ศึกษาการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จ.สุพรรณบุรี พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในการจัดทำสื่อการเรียนขึ้นใหม่

โดยส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากครูผู้สอนไม่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดทำสื่อการเรียนขึ้นใหม่ และมีภาระกิจมากไปไม่มีเวลามาดำเนินการเรื่องนี้

1.5 การจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติม จากการวิจัยพบว่า ปัญหาคือการไม่ได้รับความสนับสนุนจากผู้บริหารและครูขาดความรู้ ความเข้าใจในการกำหนดจุดประสงค์การรับรู้ตลอดจนความรู้ ความเข้าใจในขอบข่ายเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแม่บท อาจเนื่องมาจากครูไม่เคยศึกษาหลักสูตรแม่บท ครูศึกษาแต่หนังสือที่จะสอนเท่านั้น ซึ่งภายในหนังสือคู่มือครูจะบอกเนื้อหา จุดประสงค์ กิจกรรม และการวัดผลประเมินผลครบโดยครูไม่ต้องไปศึกษาค้นคว้าจากหลักสูตรแม่บทเลย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อังกูล สมคะเนย์ (2535, หน้า 136) ศึกษาสภาพและปัญหาการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้พัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ครูวิชาการโรงเรียนประสบปัญหาการพัฒนาหลักสูตรในลักษณะการจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติม คือครูผู้สอนไม่มีความรู้ ความเข้าใจในการเขียนเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนและการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนและการวัดผลประเมินผล

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยจำแนกตามวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานหน้าที่และความรับผิดชอบ

ในรอบ 5 ปี ครูประถม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี เคยจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 42.91 ไม่เคยจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น จำนวน 157 คน และเคยจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น 5 ครั้ง ขึ้นไป จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7 3 - 4 ครั้ง จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 11.6 1 - 2 ครั้ง จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 จากผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ครูส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น อาจเนื่องมาจากช่วงนี้โรงเรียนส่วนใหญ่เข้าร่วมโครงการประกันคุณภาพภายนอก ทำให้ไม่มีเวลาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เพราะต้องจัดเตรียมเอกสารงานต่าง ๆ เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอกและหลักสูตรที่ใช้ใน พ.ศ. 2544 ยังเป็นหลักสูตร พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) คือกระทรวงไม่บังคับว่าครูทุกคนจะต้องทำหลักสูตรท้องถิ่น

2.1 จากสมมติฐานการวิจัย ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาแตกต่างกัน มีปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นแตกต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากปัจจุบันมีการประเมินคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียน จึงทำให้ครูต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่

ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 หมวด 7 มาตรา 52 มีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อม และมีการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง จะเห็นว่าครูที่มีวุฒิต่างกัน ถ้าได้รับการพัฒนาตามขั้นตอนกระบวนการดังกล่าว ก็สามารถทำการพัฒนาหลักสูตรได้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญญ์ พวงนัดดา (2534) ที่ว่า วุฒิทางการศึกษาของครู คือ ระดับปริญญาตรีลงมากับสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป โดยส่วนรวมมีปัญหาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ประกอบกับปัจจุบันโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้เน้นการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและพัฒนาบุคลากรโดยการเน้นพัฒนาครู สนับสนุนให้บุคลากรได้มีโอกาสศึกษาต่อ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2531, หน้า 12)

2.2 ประสบการณ์ในการทำงาน ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 21.09 ประสบการณ์ในการทำงาน 5 – 10 ปี จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 40.36 และสูงกว่า 10 ปี จำนวน 106 คิดเป็นร้อยละ 38.55 จากผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ในช่วง 5-10 ปี จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่าประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นต่างกัน จากผลการวิจัย พบว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย ย่อมที่จะมีความกระตือรือร้นปรับปรุงตนเอง ค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แตงอ่อน ปัดถาวโร (2534) ได้ทำการวิจัย พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อยหรือไม่มีประสบการณ์ในการสอนมาก่อนเลย จึงต้องอาศัยการค้นคว้าเอกสารหลักสูตรคู่มือครู การเข้ารับการอบรมสัมมนาที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดขึ้น ตลอดจนขอคำแนะนำศึกษาดูงานจากโรงเรียนพี่เลี้ยง จึงมีความกระตือรือร้นเอาใจใส่ดำเนินงานและการเรียนการสอนเป็นพิเศษ

2.3 หน้าที่และความรับผิดชอบของครูประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี เป็นครูประจำชั้น จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 68.36 ครูพิเศษ จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 31.64 จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า เป็นครูประจำชั้นมากกว่าครูพิเศษ จากสมมติฐานการวิจัยที่ว่าครูที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบต่างกัน จะมีปัญหาการพัฒนาหลักสูตรแตกต่างกัน ซึ่งจากผลการวิจัย พบว่า ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากครูประจำชั้นและครูพิเศษ มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบมากทั้งด้านการเรียนการสอน รวมถึงงานการประกันคุณภาพของสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 หมวด 6 มาตรา 50

ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา จึงทำให้ไม่มีเวลาที่จะพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ดังคำกล่าวของ จำรัส นองมาก ที่กล่าวในสานปฏิรูปว่า ครูบางกลุ่มได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ก็มีภาระกับการจัดเอกสาร จัดแฟ้ม เพื่อให้ผู้มาประเมินตรวจสอบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมทรง ธุมรักษ์ (2542, หน้า 105) ได้วิจัยไว้ว่า ภาระงานที่ครูต้องปฏิบัติมาเฉลี่ย 38 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มากกว่าเวลาที่กำหนดให้ นักเรียนต้องเรียนในหนึ่งสัปดาห์ คือ 35 ชั่วโมง แสดงว่าครูต้องปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากงานสอนตามปกติ เช่น โครงการอาหารกลางวัน เตรียมการสอนและอุปกรณ์การสอน ดูแลความพร้อมของห้องเรียน ทำให้ครูไม่มีเวลาที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ทางวิชาการมากนัก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาการพัฒนาหลักสูตรของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดังนี้

1. ด้านการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริมจากการวิจัย พบว่า มีปัญหาทางด้านช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการใช้แหล่งเรียนรู้ ดังนั้น จึงควรมีการปรับปรุงช่วงเวลาให้เหมาะสมกับการใช้แหล่งการเรียนรู้ เพราะการเรียนการสอนที่ดีควรให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ตรง เช่น การพานักเรียนไปศึกษาจากสถานที่จริง ศึกษาค้นคว้าจากห้องสมุด เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน งานนิทรรศการต่าง ๆ ดังนั้น ควรมีการยืดหยุ่นเวลาหรือใช้รูปแบบการสอนแบบบูรณาการไม่ยึดเวลาตายตัว

2. ด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหาจากการวิจัย พบว่า มีปัญหาทางด้านการกำหนดแบบเรียนให้สอดคล้องกับท้องถิ่น อาจเป็นเพราะแบบเรียนส่วนใหญ่ที่โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ใช้เป็นแบบเรียนนี้สั่งซื้อจากสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ทางโรงเรียนไม่ได้จัดทำขึ้นเองจึงทำให้เกิดปัญหา การกำหนดแบบเรียนไม่สอดคล้องกับท้องถิ่นหรืออาจเป็นเพราะอาจขาดความรู้ ความเข้าใจการจัดทำแบบเรียน ดังนั้น จึงควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้ครู ในด้านการปรับรายละเอียดของเนื้อหา เพื่อเป็นการฝึกให้ครูทำแบบเรียนขึ้นใช้เองเพื่อให้สอดคล้องกับท้องถิ่น

3. ด้านการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อการเรียนจากการวิจัย พบว่า ปัญหาคือการจัดหาเจ้าหน้าที่ดูแลรักษา อาจเป็นเพราะทางโรงเรียนไม่ได้จัดหาเจ้าหน้าที่ดูแลโดยตรง อาจให้ครูที่มี

หน้าที่สอนดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการปรับปรุง และเลือกใช้สื่อการเรียนตลอดจน ควบคู่กับการดูแลรักษาด้วย จึงทำให้ครูต้องทำงาน 2 อย่าง ในเวลาเดียวกัน คือทั้งสอนนักเรียนและดูแลเรื่องเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน ดังนั้น จึงควรจัดหาเจ้าหน้าที่มาดูแลโดยตรง เพราะการปรับปรุงและเลือกใช้สื่อการเรียนเป็นเรื่องสำคัญส่งผลไปถึงการเรียนการสอนของครูเช่นกัน

4. การจัดทำสื่อการเรียนขึ้นใหม่จากการวิจัย พบว่า ปัญหาคือการส่งเสริมสนับสนุนในการนำทรัพยากรธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการจัดทำสื่อการเรียน ดังนั้น จึงควรสนับสนุนและส่งเสริมอย่างจริงจังที่จะให้ครูผู้สอนเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการจัดอบรมสัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ เชิญภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นบุคคลมาเป็นวิทยากรบรรยายเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของครูผู้สอนในการจัดทำสื่อการเรียน

5. การจัดทำคำอธิบายหรือรายวิชาเพิ่มเติมจากการวิจัย พบว่า ปัญหาคือขาดการได้รับความสนับสนุนจากผู้บริหาร อาจเป็นเพราะผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น แต่ปัจจุบันพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 กำหนดไว้ว่า โรงเรียนต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเองแล้ว จึงเป็นแนวทางให้โรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในกลุ่มโรงเรียนเดียวกันหรือเขตการศึกษาเดียวกันควรร่วมกันจัดสัมมนาให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงในท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาแบบเรียนให้เหมาะสมกับท้องถิ่น

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้ เพื่อประโยชน์ต่อการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น